



Nieuwsbrief nr. 7 oktober 2002

**Stichting Tibet naar School
Groningen**

Secretariaat:
F. Scholtenstraat 69-I
1051 EV Amsterdam
Informatie: 050-3147986 of
020-6866063
e-mail: info@tibetnaarschool.nl
homepage:
<http://www.tibetnaarschool.nl>

gironummer 8015905, t.n.v.
Stichting Tibet naar School,
Groningen

In juli vertrokken we naar Tibet om, na twee jaar, de scholen weer te bezoeken. De regentijd was inmiddels begonnen, maar we hadden geluk: De regen viel vooral 's nachts en overdag scheen de zon. Het was overal groen en de berghellingen en velden stonden vol prachtige bloemen. Door de enorme regen 's nachts waren de wegen echter heel slecht begaanbaar en soms was een weg zelfs helemaal weggespoeld.

Tanggung

Op weg naar Tanggang was de weg door de hoge waterstand van de rivier geheel verdwenen. Dorpshoofd Ngawang Tsering mobiliseerde in allerijl de mannen uit het dorp om met stenen een overgang te maken. Bij aankomst zaten de kinderen in een grote kring en speelden onder luid gejoel en gelach een soort 'zakdoekje leggen'. De leerkrachten Badu, Tsewang Dorjee en Sherup geven met enthousiasme les. Zij hebben echter geen van allen een opleiding gehad aan een Teachers College en dat is te merken: het onderwijs in andere vakken dan Tibetaans en rekenen komt niet goed van de grond. Ze besteden wel veel aandacht aan sport, muziek en dans. Tsering zal coaching en ondersteuning van de goed opgeleide leerkrachten uit Melok op gang brengen om het onderwijs in Tanggang te verbreden en de kwaliteit te verhogen. Het dorpshoofd checkt regelmatig de aanwezigheidslijsten van de drie scholen in 'zijn' vallei. Er is geen kind in deze regio dat **niet** naar school gaat! Men is gestopt met de moestuin op het terrein van de school. De grond was te slecht. Het dorpshoofd heeft nu een veld aangewezen, dat gebruikt zal worden voor de verbouw van groenten voor de scholen in Tanggang en

Melok. Een boer uit Tanggang zal het veld tegen vergoeding onderhouden.

Op het speelveld worden basketbalborden, voetbalgoals en een schommel geplaatst en er zal, net als op de andere scholen, een zonnepaneel worden aangeschaft.

Tanggung heeft nu 85 leerlingen, waarvan 27 door zullen stromen naar Kelok. Het aantal nieuwe leerlingen was op het moment van ons bezoek nog niet bekend.

Melok

We hebben de oude, eigenlijk al gepensioneerde, leerkracht Drapsang in actie mogen aanschouwen. Hij krijgt het voor elkaar om een klas met elfjarigen om het hardst met het antwoord op de rekensom gillend in te banken te hebben. Zeer indrukwekkend! Onder zijn bezielende leiding is de school (in twee jaar tijd!!) tot de beste school in de regio uitgeroepen! Er hangt nu een prachtig certificaat in de school. Naast Drapsang geven zijn zoon Lobsang Jimba en Gungka hier les. Zij zijn allen opgeleid aan het Teachers College in Lhasa en de kinderen krijgen naast Tibetaans en rekenen les in biologie en science, dans, muziek en sport. Zij zijn bereid om hun collega's in Tanggang te coachen. Kok Gyado bereidt iedere dag een warme lunch en voor onze ontvangst had hij samen met ouders een geweldig

welkomstmaal klaargemaakt. Terwijl wij een en ander met de leerkrachten bespraken dansten, zongen en voetbalden de kinderen op het speelveld. Later op de middag droegen kinderen op een podium enkele gedichten voor en speelden toneel, terwijl de rest van de school geboeid zat te kijken. Het is duidelijk, het gaat heel erg goed op deze school.



Kartam

Meester Urgyen (23 jaar en opgeleid aan het Lhasa Teachers College) stond te trillen als een rietje bij het begin van ons bezoek. Blijkbaar worden we toch wat als een inspectiedienst gezien. Pas na een half uur kalmeerde hij een beetje, misschien door onze welgemeende complimenten, dat hij in zijn eentje de hele school met drie klassen draaiende weet te houden. In een klaslokaal zitten de leerlingen van de eerste klas met de gezichten naar de ene kant, die van de tweede klas met de gezichten naar de andere kant, waarbij aan beide zijden van het lokaal een schoolbord was neergezet. De derde klas zit in een ander lokaal. Ondanks deze moeilijke omstandigheden heeft Urgyen kans gezien weer een hele lichterding naar de school in Kelok te krijgen. Bij de Tibetaanse ambtenaren van het ministerie van onderwijs in Medrogongar kaartten we aan of het mogelijk is een extra leerkracht aan te stellen. Zij hebben inmiddels toegezegd dat Urgyen binnenkort ondersteuning zal krijgen van een goed opgeleide leerkracht. Uit Nederland hadden we door een extra gift voor alle scholen muziekinstrumenten meegenomen: xylofoons, tamboerijnen, triangels, klankstaven, ritmeballen en kazoos. Tibetanen zijn kennelijk heel klankgevoelig, want binnen de kortste keren zongen de kinderen een klankliedje na en begeleidden ze zichzelf met de instrumenten. Nadat ze dat onder de knie hadden, namen ze de instrumenten mee naar buiten en gingen op

het speelveld dansen en Tibetaanse liedjes zingen.

Toen we twee jaar geleden begonnen met de ondersteuning van de school, stond het gebouw er zeer slecht voor. Het dak is toen gerepareerd, maar inmiddels lekt het weer als een mandje, waardoor een deel van een lokaal is ingestort. Zoekend naar een plaats voor de moestuin en een speelveld, blijkt het ideale terrein daarvoor een eind verderop te zijn. Makkelijker en goedkoper dan de omheiningsmuren van de huidige school af te breken, verderop weer op te bouwen en de grond te egaliseren voor het speelveld en de moestuin is het om op die plek een nieuw schoolgebouw te bouwen. Omdat ook het gehele dak vernieuwd moet worden, is dat een duurzamer optie dan het halve gebouw te verbouwen. Veel van de materialen van het oude gebouw kunnen voor de nieuwbouw gebruikt worden.

Longdun Dechen

Het was een hele toer om in Longdun Dechen te komen. Soms was het moeilijk om met de tractor een plek te vinden om de buiten hun oevers getreden bergbeken over te steken. Na twee uur kwamen we op een punt waar de weg op drie plaatsen helemaal was weggeslagen. Dorpelingen uit Longdun Dechen en enkele leerkrachten stonden ons gelukkig op te wachten met paarden en zo bereikten we, met vertraging, de school.

Wat was het een prachtig schouwspel: de jongens stonden in hun glanzend bruine en de meisjes in hun glanzend roze chuba's, zwaaiend met bosjes bloemen, ons op te wachten. We herkenden nog maar weinig gezichten. Er had een verjonging plaatsgevonden door de aanwas van nieuwe leerlingen en doordat veel leerlingen inmiddels waren doorgestroomd naar de school in Zushul.

Terwijl wij met meester Damdu, Kunjin en Gyenzen in overleg waren, speelden de leerlingen voetbal of badminton. Uit alles blijkt dat de school op rolletjes loopt. Tsering heeft iedere school een groot schrift gegeven, waarin de presentielijsten, uitgaven, uitbetaalde salarissen etc. worden ingevuld en meester Damdu liet ons zien dat ze de administratie nauwgezet bijhouden. De gemeenschapsruimte is af en is ingericht als eetzaal voor de kinderen. Meester Gyenzen heeft samen met de kinderen de muren mooi versierd met acht gelukbrengende symbolen.

Het dak van een van de lokalen is ingestort door de enorme regen en zal gerepareerd worden. In

een eerdere nieuwsbrief meldden we dat de moestuin moest wijken voor de gemeenschapsruimte. Ook in Longdun Dechen zal een boer tegen vergoeding voor de school groente verbouwen. Dit jaar haalden 22 leerlingen het toelatingsexamen voor de school in Zushul.



Chibu

Het eerste dat ons opviel was het stralende koppie van Nyima Tsering! Wat gaat het goed met hem. Door dagelijks trouw zijn oefeningen te doen, liep hij nu veel beter en hij kon zelfs op een gewone stoel zitten. Hij begint nu aan zijn laatste jaar in Chibu en kan als hij slaagt voor het toelatingsexamen in 2003 door naar de school in Zushul. Er is geen twijfel over mogelijk dat hij dat gaat halen, want het is een slim joch. Meester Wangdu, die zijn overleden vader Kunsang heeft opgevolgd en meester Kunchok houden de school draaiende. Het is mooi om te zien hoe meester Kunchok in twee jaar tijd is uitgegroeid tot een zelfbewuste, goede leerkracht. Wangdu's moeder maakt iedere dag een warme lunch.

Er is een slechtziend meisje op school aangenomen. Ze zit voor in de klas, waardoor ze de lessen goed kan volgen.

De moestuin ligt even buiten de school, maar is eigenlijk te klein. Er wordt geprobeerd er een veldje bij te krijgen. Meester Kunchok gaat die bewerken na schooltijd en hij zal daar dan iets extra's voor krijgen.

Er moet een nieuwe schommel komen en er wordt een tafeltennistafel gekocht. Net als op de andere scholen komt ook hier een zonnepaneel.

Zuru

Ongeveer een uur lopen voor Longdun Dechen staat het schooltje van Zuru. Het schoolgebouw is nieuw, maar in de klaslokalen is het weer ouderwets schrijnend: er is niets. 37 leerlingen

zitten op dunne strozakken op de koude lemen vloer; er zijn geen stoelen en tafels. Leerkracht Damcho, die is opgeleid aan het Teachers College in Lhasa, heeft geen papier en pennen en er zijn te weinig boeken. We besloten de school te helpen. Tsering zal les- en schrijfmateriaal en stoelen en tafels kopen, zodat leerlingen in dit nieuwe schooljaar in ieder geval goed onderwijs kunnen krijgen.



Het schoolgebouw in Zuru is nieuw, maar er liggen alleen maar strozakken in de lokalen

Gezondheidszorg

Dokter Guindu geeft wekelijks gezondheidsvoorlichting en hygiëne op de school in Longdun Dechen en Chibu. Met zichtbaar resultaat: alle kinderen vertrokken na het eten met een tandenborstel naar de beek om tezamen met de afwas hun tanden te boenen. Guindu houdt exact bij hoeveel patiënten hij per dag krijgt. Sinds de stichting de consulten van de mensen betaalt gaan ze naar de dokter, waardoor hij hen op tijd kan behandelen. Het dak van de praktijkruimte van dokter Guindu heeft het begeven en zal vervangen worden.

In het voorjaar had Tsering ons al geschreven dat de gezondheidszorg in Tanggang, ondanks het nieuwgebouwde hospitaaltje, niet echt goed van de grond kwam. Dokter Jigme, een gerespecteerde en goede dokter, zou aanvankelijk alleen in Tanggang praktijk houden, maar hij werd te vaak gevraagd elders diensten te draaien. Op de dagen dat Jigme wel in Tanggang is, komen er altijd veel patiënten bij hem op het spreekuur. Met het dorps hoofd van Kelok (de opperbaas) is nu afgesproken dat dokter Jigme voortaan weer in Tanggang zal werken. Hierdoor kan hij weer gezondheidsvoorlichting en hygiëne geven op de scholen in Tanggang en Melok.

De toekomst

Zoals al eerder gezegd: er is in de regio waar de scholen staan geen kind meer, dat niet naar school gaat. Een groot succes, dat gerealiseerd is door de enorme inzet van Tsering, de leerkrachten en **door uw steun!** Ruim vier jaar geleden, toen de stichting startte met de ondersteuning van Longdun Dechen, gingen er slechts enkele kinderen naar school.

Inmiddels stromen er ieder jaar leerlingen door naar het vervolgonderwijs in Zushul en Kelok. Tot nu toe bleef het leerlingenaantal op de dorpscholen door nieuwe leerlingen stabiel. Dit jaar zien we echter dat de aanwas van nieuwe leerlingen op de dorpscholen voor het eerst iets minder groot is. De 3-kind politiek van de Chinezen, die enkele jaren geleden van kracht werd, laat zijn gevolgen nu zien.



Tendor is 18 jaar en begint aan zijn laatste jaar op de Senior Middle School in Lhasa. Hij zit op een internaat en is in het weekend vaak bij Tsering. Hij hoort bij de beste tien leerlingen in Lhasa, waardoor hij een zomercursus Engels, waar native speakers lesgeven,

mocht volgen. Hij kletst je nu de oren van je kop... ! Een keer per week heeft hij pianoles. Na dit jaar doet hij toelatingsexamen voor de universiteit, waarna hij medicijnen wil gaan studeren.

Uit de groep leerlingen, die de school in Zushul en Kelok bezoeken zullen enkelen verder gaan studeren. Sommigen zullen een beroepsopleiding in Medrogonggar volgen en anderen zullen naar de Senior Middle School in Lhasa gaan. Op dit moment ondersteunt de stichting Tsedan Dolma, waardoor zij haar universitaire studie in China kan voortzetten.

De stichting ondersteunt ook Tendor, de jongen die zulke goede resultaten haalde in Zushul, dat hij werd toegelaten op de Senior Middle School in Lhasa. Een uitvoerig gesprek met een Tibetaanse ex-medewerker van Artsen zonder Grenzen maakte ons duidelijk dat het voor de toekomst van de Tibetanen van het grootste belang is dat ook zij hoger opgeleid worden. De stichting heeft daarom besloten om die leerlingen die verder kunnen studeren financieel te blijven ondersteunen.



Tenzin Molam is 17 jaar en zit bij Tendor op school. Hij begint aan zijn laatste jaar van de Senior Middle School. Zijn vader heeft alleen in de zomer werk als

chauffeur om toeristen rond te rijden. In de winter is hij werkloos, waardoor hij de studie van zijn zoon niet kan betalen.



Tashi Nyima is 19 jaar en studeert aan het instituut voor diergeneeskunde in Nagchu. Zit hier op een internaat. Hij begint aan zijn laatste jaar. Hij is keeper in het schoolvoetbalteam.

Bijzondere acties

- Door een fancy fair op basisschool De Kleine Prins in De Bilt en door een extra gift van de Nassauschool in Groningen konden we prachtige muziekinstrumenten kopen.
- Annie Spaans werd zestig en vroeg haar verjaardagsgasten geen cadeaus te geven, maar een bedrag te storten voor Tibet naar School.
- Auke Steensma uit Burgum heeft bij het gebruik maken van de VUT-regeling alle giften geschonken aan Tibet naar School.
- Jantina Ubbels en Wytse Bouma uit Stiens zijn in juni getrouwd. Een deel van de geschonken geldbedragen is gestort op de rekening van de stichting.

- De heer en mevrouw Siebesma uit Zwolle waren 25 jaar getrouwd en hebben een bedrag aan de stichting geschonken.



Sonam Choedak heeft zojuist toelatingsexamen voor de Universiteit van Lhasa gedaan. Ze wil graag docente Tibetaans worden. Ze lunct op school, maar woont thuis. Ze zingt graag en houdt van muziek. De vader van Tashi en Sonam is werkloos en kan de studie van zijn kinderen niet meer betalen.

Natuurlijk willen we ook onze grote schare trouwe donateurs hierbij weer hartelijk danken voor hun steun.

Tibet naar Schoolsite

Misschien heeft u het al opgemerkt: de nieuwe site is in de lucht! Echt de moeite waard om de site eens te bezoeken. Hij ziet er veel overzichtelijker uit en er zijn nieuwe rubrieken, zoals een kinderpagina, toegevoegd. Heel veel dank aan Eva Bosveld die deze site voor de stichting heeft gemaakt!

Financiën

Marleen de Ruijter en Janneke Rentema bezochten de scholen uiteraard op eigen kosten. Reisorganisatie Baobab stelde twee vliegtickets

ter beschikking, die we hiervoor hartelijk willen bedanken.



Op deze kaartjes zijn de locaties van de scholen die door de Stichting Tibet naar School worden ondersteund aangegeven.